

Praksisnær skoleudvikling og PLC som strategisk udviklingsaktør

Af: Anna Bach, chefkonsulent, BUF, Københavns kommune og Ole Christensen, lektor, Professionshøjskolen UCC.

I det følgende belyses, hvorledes PLC kan udvikles som strategisk udviklingsaktør og understøtte praksisnær skoleudvikling. Vi ønsker at belyse hvorledes Bekendtgørelsens overordnede intentioner kan få retning og rammer og dermed medvirke til, at hele det pædagogiske personale indgår i skoleudviklingen. I den forbindelse er det vores erfaring, at PLC kan spille en central rolle i forbindelse med den praksisnære og lokale skoleudvikling.

Erfaringerne bygger især på udviklings- og forskningsprojekter fra kommunerne Kolding, København, Roskilde og Tårnby. Der har været tale om praksisnære skoleudviklingsprojekter, hvor det pædagogiske personale over tid har eksperimenteret med praksis og haft mulighed for at reflektere over denne. I alle projekter har kommunale konsulenter og skoleledelsen deltaget. Læs om nogle af projekterne her:

<https://www.folkeskolen.dk/609090/i-kolding-er-paedagogisk-laeringscenter-vigtig-for-skoleudviklingen>

PLC som strategisk udviklingsaktør

I Bekendtgørelsen fremgår det bl.a., at PLC skal "understøtte skoleudviklingsinitiativer i samspil med ledelsen" og "skal understøtte samarbejdet mellem skolens ressourcepersoner". Centralt i denne forbindelse er, hvorvidt skolens lærings- og samarbejdskultur er gearret til dette. I de enkelte kommuner og på de enkelte skoler fortolkes dette helt forskelligt. Nogle steder er der mere tale om en intention, der ikke tillægges den store betydning i praksis, hvorimod det andre steder udvikles og omsættes til ny skolepraksis. Her spiller forvaltning og ledelse en helt central rolle.

Vi vil foreslå, at PLC organiseres som udviklingsaktør, der i samarbejde med skolens ledelse og hele det pædagogiske personale (lærere, pædagoger, vejledere) strategisk udvikler, koordinerer og evaluerer praksisnære skoleudviklingsaktiviteter, evt som et PLRC (pædagogisk lærings- og ressourcecenter). Det kræver udvikling af en ny PLC-profil og en særlig organisering, og det kræver især ledelsesmæssig bevågenhed og opbakning.

Fra vejledning til læringsfællesskaber

Der har de seneste år været stort fokus på kollega-vejledning, hvor bestemte fagfaglige og fagdidaktiske temaer har været på den pædagogiske dagsorden. Det har ofte givet sig udslag i smalle vejledningsformer, samtaler, hvor skolens vejledere (og dem er der snart rigtig mange af) nærmest er blevet brugt som eksperter mere end som procesvejledere. Samtidig har vejledningen sjældent været organiseret som en del af skolens samarbejdskultur, men mere været et frit tilbud. Dette har gjort vejledningsopgaven vanskelig og diffus flere steder.

Vi vil foreslå, at PLC fungerer som udviklingsaktør for arbejdet med at flytte fokus fra smal vejledning til udvikling af formaliserede læringsfællesskaber. Der er tale om en skolekulturopgave, der er af afgørende betydning for udvikling af en mere kreativ og innovativ skole, der lever op til kravene i det 21. århundredes læringskompetencer (<http://www.p21.org/our-work/p21-framework>). PLC skal facilitere arbejdet med udvikling af læringsfællesskaber, hvor der er tid og rum til pædagogiske eksperimenter.

Fokus på indhold og processer

Skolereformen har i særlig grad fokuseret på mål og tegn på, hvad der virker for at opnå de opstillede mål. Forvaltninger og skoler bruger meget tid på at implementere læringsplatforme og rulle læringsressourcer ud, der understøtte skolereformen. Det er der sådant set ikke noget galt i, men det er dog sket i et sådant omfang og på så kort tid, at det har vanskeliggjort det faglige samarbejde mellem det pædagogiske personale.

Arbejdet med at udvikle det 21. århundredes læringskompetencer kræver, at der i langt højere grad arbejdes med indhold og processer i skolen. F.eks. er det en særlig opgave at arbejde med multimodale udtryksformer i forskellige faglige kontekster. Det kræver samarbejder og eksperimenter.

I den forbindelse forestiller vi os, at PLC bl.a. faciliterer pædagogiske eksperimenter i form af formaliserede læringsfællesskaber på de enkelte årgange og med de enkelte faglige teams. PLC skal derfor organiseres som og fungere mere som en dynamisk udviklingsaktør og bemannes med forskellige (og vekslende) faglige profiler.

Rum og funktioner

PLC er et fysisk rum med en udlånsfunktion, men det er langt mere og andet end det. PLC er også et virtuelt rum, som det pædagogiske personale, børn og forældre har mulighed for at tilgå. Nogle steder gøres PLC mere til et PUC (Pædagogisk udviklingscenter), hvor der formidles, vejledes, eksperimenteres og samarbejdes med afsæt i alle medieformer.

Vi er optaget af at undersøge, hvordan PLC kan udvikle sin snitflade til skolens mødekultur og organisationsformer med fagteam, årgangsteam og øvrige vejledere. Udvikling af læringsfællesskaber, hvor der eksperimenteres med fag og faglighed udfordrer traditionelle forståelser af vejledning og samarbejde. PLC-medarbejderen indgår med sin faglighed og udfordrer og/eller understøtter kollegers tilgang og forforståelse. Det giver mulighed for udvikling af ny praksis for alle, og det kan samtidig gøre op med en mere privatpraktiserende skolekultur.

Kompetenceudvikling

Udvikling af PLC som strategisk udviklingsenhed betyder også, at vi skal se anderledes på hele kompetencespørgsmålet: Hvem skal videreuddannes og til hvilke funktioner? Det skal sikres, at udvikling og uddannelse i langt højere grad bliver to sider af samme sag. Således undgår vi måske, at mange uddanner sig ud af praksis (som i dag) og ikke til at udvikle eksisterende praksis. Lokale udviklingsaktiviteter kan sagtens kompetencebelægges og sikre deltagende aktører formaliseret videreuddannelse.

Først og fremmest vil vi dog foreslå, at fokus rettes mod det praksisnære skoleudviklingsperspektiv. PLC-teamet skal uddannes til at varetage og deltage i praksisnære skoleudviklingsaktiviteter i samarbejde med hele det pædagogiske personale og ledelsen. De enkelte PLC-medarbejdere skal have en kompetenceprofil, der er relevant. Det samlede team skal have viden om og færdigheder i at facilitere arbejdet med praksisnære undersøgelses-, udviklings og evalueringsværktøjer. Dermed er der mulighed for at PLC bliver en strategisk udviklingsaktør.